

5.2.6. Vzdělávací oblast Umění a kultura

5.2.6.1. Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu – 2. stupeň

Vyučovací předmět hudební výchova vychází ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Hudební výchova.

Vede žáky ke správným pěveckým návykům, ke kultivovanému zpěvu a pohybu se smyslem pro intonaci a rytmus. Obor podporuje jejich cítění pro melodii a harmonii, hudební paměť i představivost. Při výuce dostávají více prostoru talentovaní žáci. Prostředkem je zejména sólový a sborový zpěv, hra na jednoduché hudební nástroje a hudebně pohybové aktivity, realizované v rámci vyučovací hodiny, také na pravidelných kulturních školních akcích.

Základem výuky dějin hudby, hudební nauky a poslechových činností je dovést žáky k poznání, porozumění a pochopení smyslu hudby, její podstaty a vzniku, vývoje a typických znaků jednotlivých uměleckých slohů v souvislosti s vývojem společnosti a světa. Prostředkem je poslech nejznámějších skladeb významných představitelů slohových období. Podrobněji jsou žáci seznamováni s vývojem české hudby, a to zejména v 9. ročníku.

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu

Výuka probíhá pomocí těchto činností:

Vokální – zpěv ve skupině, sólový, vícehlas, s doprovodem

Instrumentální – doprovod písní na rytmické i melodické nástroje, zejména s využitím Orffova instrumentáře, zapojování žáků hudebně vzdělávaných mimo tyto vyučovací hodiny

Pohybové – v každém ročníku jsou zařazeny i činnosti pohybové, tedy volný pohyb na hudbu, taneční kroky, tance

Poslechové – vedení k pozornému poslechu různých hudebních ukázek vedoucí k porozumění

Výkladové – seznamování s dějinami hudby a hudebními pojmy formou výkladu, skupinových prací, referátů, aktualit

Průřezová témata

Hudební výchova je předmětem, který se výrazně prolíná s těmito tématy a pomáhá k jejich naplnění: osobnostní a sociální rozvoj, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, multikulturní a mediální výchova.

Osobnostní a sociální rozvoj zahrnuje zejména rozvoj smyslového vnímání – sluchu, pozornosti, v sociální rovině vede k uznání jiných, toleranci neúspěchu, sebepoznání, upevnění vnímání kulturních hodnot, utváření postojů, předkládá hudbu jako zdroj pozitivních emocí, prožitku, relaxace, hudební tvořivost vede k rozvoji kreativity.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech pomáhá k porozumění historického vývoje, ukazuje hudbu jako prostředek porozumění, ale i jako prostředek vedoucí k odlišení kultur, žáci se setkají i s příklady umělců, kteří duchem své tvorby podporovali porozumění a spolupráci mezi národy a pracovali s hudebními motivy různých národů a kultur.

Multikulturní výchova se prolíná v hudbě s tématem předchozím, žáci se seznamují s lidovou kulturou, tvorbou různých etnik i sociálních skupin, viz spirituál, blues.

Mediální výchova je nedílnou součástí učiva o znacích populární hudby, kdy se žáci seznamují s tím, jak důležitý je mediální obraz interpreta a na čem všem závisí v kulturní oblasti úspěch.

Průřezová témata

PT	Učivo	Třída
OSV 1/1	Sluchová cvičení, soustředěný poslech hudby s analýzou	6. – 9.
OSV 1/4	Poslech hudebních ukázek	6. – 9.

OSV 1/4	Zpěv s prožitkem	8. – 9.
OSV 1/5	Tvorba variace	6.
OSV 1/5	Pohybová vazba na hudbu	9.
OSV 2/1	Osudy významných osobností umělecké i populární hudby	8. – 9.
OSV 2/3	Dvojhlas	6. – 7.
OSV 2/3	Hra na nástroje či tělo ve skupině	6. - 7.
OSV 2/3	Tvorba melodramu ve skupině	9.
OSV 2/4	Dvojhlas	6. – 7.
OSV 2/4	Hra na nástroje či tělo	6.
OSV 2/4	Country tanec	8.
OSV 2/4	Tvorba melodramu	9.
OSV 3/2	Hodnota a krása umělecké hudby	8. – 9.
VEG 1	Lidová tvorba, tradice	6. – 8.
VEG 1	Dějiny české hudby v kontextu hudby evropské	9.
VEG 2	Hymna EU, evropská populární hudba v souvislosti s životním stylem	8.
VEG 3	Kořeny evropské civilizace, vývoj evropské hudby	8.
MUV 3	Lidové písně	7.
MUV 4	Společenské tance	7.
MUV 4	Vývoj moderní populární hudby	8.
MEV 4,5	Interpret populární hudby, produkce, propagace	8.- 9.

Časové vymezení předmětu

Předmět je vyučován ve všech ročnících 2. stupně a má časovou dotaci 1 hodina týdně.

Organizační vymezení, formy a metody práce

Předmět je vyučován v hudebně, místnosti vybavené nástroji, technikou k reprodukci, řadami zpěvníků a různými obrazovými materiály. Žáci mohou v této místnosti snadno vytvořit volný prostor k pohybu, sesednout se do kruhu či ke klavíru nebo psát zápis na stolcích. Zpívají, hrají na nástroje, pohybují se, poslouchají hudbu společně či ve skupinkách, zapojují se formou hudebních aktualit, seznamováním s vlastní oblíbenou hudbou. Výuka je doplňována výchovnými koncerty konanými zpravidla v tělocvičně a návštěvami doplňujících kulturních akcí.

Mezipředmětové vztahy jsou realizovány zejména v návaznosti na

- dějepis - vývoj společnosti v jednotlivých etapách / slohová období
- český jazyk – písňové texty – nářečí, poezie, libreta a jejich tvůrci, literární náměty hudebních děl, melodram

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Učitel vede žáky k:

- vyhledávání a třídění informací podle individuálních hudebních schopností
- uvědomělému používání obecné hudební terminologie
- objevování souvislostí mezi získanými poznatky a pomáhá jim využívat je v praxi

- při práci se žáky vychází z vlastních zkušeností a poznatků; zohledňuje jejich individuální nadání

Kompetence k řešení problémů

Učitel vede žáky k:

- hledání spojitosti mezi vlastní hudební zkušeností a domýšlení záměrů autora hudebního díla (empatie)
- samostatnému a kritickému myšlení
- charakteristice znaků hudební skladby
- práci s náměty k samostatnému zpracování
- rozpoznání hudebních děl a jejich zařazení do slohového období
- pochopení hudby jako prostředku citového projevu skladatele
- poznání řeči hudby

Kompetence komunikativní

Učitel

- vede žáky k vyjádření vlastního úsudku / názoru
- vede žáky ke skupinové práci, zpěv, hra na nástroje, řešení ve skupinách
- vede se žáky kolektivní diskusi o jejich názoru

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vede žáky k respektování názorů jiných

- při hodnocení vede žáky k objektivitě (autoevaluace)
- vede žáky k pochopení různých rovin kvality vědomostí ve třídě
- učí žáky pravidlům týmové práce, dodržování pravidel a pochopení osobní odpovědnosti
- vyžaduje od žáků slušné chování a vystupování
- snaží se umožnit každému žákovi zažít úspěch

Kompetence občanské

Učitel vede žáky k:

- respektování názorů jiných
- hodnocení a oceňování kulturních hodnot a tradic
- vlastenecké hrdosti
- zapojování do kulturních akcí školy

Kompetence pracovní

Učitel vede žáky k:

- soustředění na práci a ke snaze práci dokončit
- pozitivnímu vztahu k hudebním činnostem

Ročník: 6.

Školní výstupy Žák:	Téma	Učivo	Průřezová témata, mezi- předmětové vztahy, projekty
-zpívá dle svých možností zřetelně, nahlas, intonačně čistě, rytmicky přesně, podle svých individuálních schopností, s důrazem na vlastní prožitek a prožitek ostatních zpěváků, či posluchačů	Činnosti vokální	Píseň, duo, trio Lidový dvojhlas Intonace v dur a moll Kánon Hudební výrazové prostředky Intervaly	
-zapojuje se do zpěvu ve vícehlasu (kánon, lidový dvojhlas) za pomoci vyučujícího		Lidový dvojhlas, kánon	OSV 2/4 – Kooperace OSV 2/3 – Komunikace
-zpívá vybrané melodie z opery, operety či umělecké písně		Opera, píseň	
-při realizaci písní a skladeb využívá Orffovy nástroje	Činnosti instrumentální	Rytmizace Doprovod písní	OSV 2/3 – Komunikace OSV 2/4 – Kooperace

- doprovodí píseň na hudební nástroj, který volí podle svých schopností a zkušeností, nebo na nástroj předvede melodii v duu či triu, dbá zejména na přesné tempo a rytmus			
-na nástroj vyjádří rytmus písně			
-zkusí zahrát na vybraný nástroj strunný, dechový, bicí		Hudební nástroje	
-reaguje pohybem na dynamiku, výšku tónu, tempo, plynulost hudby	Činnosti pohybové	Hudební výrazové prostředky	
-pokusí se o jednoduchou variaci např. rytmického motivu		Variace	OSV 1/5 – Rozvoj kreativity
-podle vlastních hudebních a pohybových schopností navrhne a předvede hudebně pohybovou vazbu, vybrané taneční kroky či jednoduchý tanec (mazurka)		Píseň, hudebně dramatické žánry - opereta – kankán Pantomima	Tv – Pohybové činnosti
-pozorně naslouchá ukázkám	Poslech hudby	Píseň, duo, trio	OSV 1/1 – Rozvoj schopnosti poznávání
-charakterizuje na jednoduché úrovni za pomoci učitele hudební výrazové prostředky a poslouchané žánry		Hudební výrazové prostředky Hudební dramatické žánry – opera, opereta, muzikál	OSV 1/4 - Psychohygienu VEG 1 – Evropa a svět nás

-rozliší árii, duet, předehtu, recitativ		Opera	zajímá
-rozliší podle poslechu celý tón, půltón, tóninu a stupnici dur – moll, základní tón písňe		Stupnice, tónina	
-rozlišuje nástroje podle zvuku		Nástroje symfonického orchestru	
-charakterizuje hudební výrazové prostředky, pojmy písňová forma, rondo, variace, vybrané hudební žánry – opera, opereta, muzikál, tóninu, stupnici, posuvky	Hudební nauka	Hudební dramatické žánry Hudební výrazové prostředky Hudební forma – písňová, variace, rondo Partitura, dirigent Křížek, béčko, odrážka Akord, tónina dur – moll, stupnice	D – hudební žánry typické pro různá historická období Čj – Lidová slovesnost, libreto VEG 1 – Evropa a svět nás zajímá
- rozliší části vícedílné písňové formy, pozná předvětí a závětí		Písňová forma	
-orientuje se velmi zbežně v zápisu partitury jmenuje, co dělá dirigent		Partitura, orchestr, dirigent, nástroje symfonického orchestru	
-sestaví uspořádání symfonického orchestru, orientuje se v umístění nástrojových skupin		Nástroje symfonického orchestru a v lidové hudbě	
-pozná jednotlivé nástroje podle obrázků			

Ročník: 7.

Školní výstupy Žák:	Téma	Učivo	Průřezová témata, mezi- předmětové vztahy, projekty
-zpívá dle svých možností zřetelně, nahlas, intonačně čistě, rytmicky přesně -řídí se pravidly hlasové hygieny	Činnosti vokální	Lidová píseň	
-zazpívá melodie z různých oblastí a s různými náměty, včetně vybraných písní z muzikálů		Polyfonie	
-podle svých schopností se podílí na lidovém dvojhlasu či zpěvu jednoduché polyfonie		Pravidla hlasové hygieny Muzikál Státní hymna	
-rytmicky doprovodí lidovou píseň, užije ryt- mickou mezihru -reprodukuje rytmus melodie	Činnosti instrumentální	Lidová píseň	OSV 2/4 – Kooperace OSV 2/3 - Komunikace
-předvede polkový a valčíkový krok, případně některý ze současných populárních tanců		Rytmus, tempo	
-předvede správné taktování k lidové písni a střídání dvoudobého a třídobého metra, zkusí správné taktování státní hymny	Činnosti pohybové	Společenské tance	Tv – Pohybové činnosti
		Taktování, státní hymna, lidová píseň	

-pozorně naslouchá ukázkám	Poslech hudby	Hudební forma – sonátová	OSV 1/1 – Rozvoj schopnosti poznávání
-zaznamená, jak na něj hudba působí, sleduje práci s hudebními výrazovými prostředky		Druhy skladeb – koncert, sonáta, symfonie, oratorium, kantáta	OSV 1/4 - Psychohygiena
-na základě ukázek rozliší vybrané druhy tanců, části jednoduchých ukázek hudebních forem a žánrů, hudbu světskou a duchovní, vokální a instrumentální		Hudba světská a duchovní, vokální, instrumentální Hudba k baletu, ukázky hudby ke klasickým a moderním tancům	VEG 1 – Evropa a svět nás zajímá MUV 4 - Multikulturalita
-charakterizuje lidovou píseň, uvádí druhy podle námětu	Hudební nauka	Lidová píseň	Čj – Lidová slovesnost VEG 1 – Evropa a svět nás zajímá MUV 3 – Etnický původ
-jmenuje pravidla hlasové hygieny, rozliší zpěvní hlasy, vysvětlí pojem mutace a jeho příčiny		Hlasová hygiena, mutace, pěvecké hlasy	Vz – Dospívání, hygiena
-charakterizuje koncert, sonátu, symfonii, kantátu a oratorium – interpreti, hudební věty; u koncertu rozliší předehru, sólový nástroj a doprovod, hudbu světskou a duchovní, vokální a instrumentální		Sonátová hudební forma Druhy skladeb – koncert, sonáta, symfonie, oratorium, kantáta Hudba světská a duchovní, vokální, instrumentální	D – Hudební žánry typické pro různá historická období VEG 3 – Jsme Evropané

-uvede okolnosti vzniku, autory, trvale ovládá text		Státní hymna	Čj, D – Národní obrození
-charakterizuje hudební žánr, jmenuje známé autory a díla		Balet a výrazový tanec, pantomima	
-vyhledá jejich dělení, vypíše, namátkově jmenuje		Moderní tance	

Ročník: 8.

Školní výstupy Žák:	Téma	Učivo	Průřezová témata, mezi- předmětové vztahy, projekty
-posoudí svůj výkon i výkon spolužáka	Činnosti vokální	Kapitoly z dějin evropské umělecké i populární hudby	
-zpívá ve skupině vybrané písně různých žánrů populární hudby s přiměřenou intonací a rytmem, s důrazem na vlastní prožitek a prožitek ostatních zpěváků, či posluchačů			OSV 1/4 - Psychohygienu
-reprodukuje na základě svých individuálních schopností různé motivy, části vybraných skladeb na základě poslechu a notového zápisu, využívá Orffovy nástroje	Činnosti instrumentální	Kapitoly z dějin evropské hudby	

-zkusí s učitelovým návodem zahrát různé druhy stupnic		Stupnice – staré, celotónová apod.	
-pokusí se podle zobrazených hmatů zahrát vybraný akord		Kytarové značky	
-předvede ve skupině vybraný country tanec, případně zatancuje na oblíbený žánr populární hudby	Činnosti pohybové	Kapitoly z dějin evropské populární hudby	Tv – Pohybové činnosti OSV 2/4 – Kooperace
-pojmenuje a charakterizuje užité hudební výrazové prostředky	Poslech hudby	Kapitoly z dějin evropské umělecké hudby	OSV 1/1 – Rozvoj schopnosti poznávání
-s vedením učitele analyzuje stavbu hudební ukázky (předehra, improvizace, virtuosita, znějící hudební nástroje, gradace...)			OSV 1/4 - Psychohygienu OSV 3/2 – Hodnoty, postoje, praktická etika
-rozpozná typické ukázky žánrů populární hudby, jako jazz, blues, rokenrol, rock, charakterizuje je		Kapitoly z dějin evropské populární hudby	VEG 2 – Objevujeme Evropu a svět MUV 4 - Multikulturalita
-charakterizuje rozdíly mezi hudbou uměleckou a populární, vliv médií	Hudební nauka	Hudba artificiální a nonartificiální	
-vyhledá v notovém zápisu kytarové značky, rozliší durové a mollové		Kytarové značky	

<p>-charakterizuje dané umělecké období, srovnává a charakterizuje ukázky renesance, baroka, klasicismu a romantismu i klasické hudby 20. století</p>	<p>Dějiny hudby</p>	<p>Kapitoly z dějin evropské umělecké i moderní populární hudby Renesance, baroko, klasicismus, romantismus, hudba 20. stol. Vývoj evropské a severoamerické populární hudby od konce 19. století</p>	<p>D - Učivo o uměleckých žánrech a významných umělcích dané doby Čj - Vývoj české literatury OSV 2/1 – Poznávání lidí VEG 1 – Evropa a svět nás zajímá VEG 2 – Objevujeme Evropu a svět VEG 3 – Jsme Evropané MEV 4, MEV 5 – Fungování a vliv médií, vnímání interpreta</p>
<p>-připomene v souvislosti s hudebním vývojem významné události, osobnosti, znaky architektury, dobové módy</p>			

Ročník: 9.

Školní výstupy Žák:	Téma	Učivo	Průřezová témata, mezi- předmětové vztahy, projekty
- zpívá dle svých dispozic zřetelně, nahlas, in- tonačně čistě, rytmicky přesně	Činnosti vokální	Kapitoly z dějin české populární hudby	OSV 1/4 – Psychohygienu
- zpívá ve skupině vybrané písně různých žánrů populární i umělecké hudby			
- deklamuje verše při melodramu		Deklamace, melodram	OSV 2/3 – Komunikace
- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé mo- tivy, témata i části vybraných skladeb na zá- kladě poslechu a notového zápisu	Činnosti instrumentální	Rytmus, tempo – opakování, složi- tější rytmy	
- pokusí se doprovodit verše zvuky, aby vznikl jednoduchý melodram		Melodram	OSV 2/4 – Kooperace
- vytvoří pohybovou kreaci k vybrané písni	Činnosti pohybové	Kapitoly z dějin české populární hudby – společenský tanec	OSV 1/5 – Kreativita
- předvede rytmické motivy k písni na tělo		Hra na tělo - rytmy	

<p>- snaží se na základě instrukcí učitele vnímat stavbu ukázky (předehra, nástup sólisty, mezihry, dohry, improvizace, virtuozitu přednesu, u polyfonie prolínání hlasů, jmenuje základní znějící hudební nástroje...)</p> <p>- pojmenuje a charakterizuje užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické prvky v hudební ukázce</p>	<p>Poslech hudby</p>	<p>Kapitoly z dějin české umělecké hudby</p>	<p>OSV 1/1 – Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>OSV 1/4 – Psychohygienu</p> <p>OSV 3/2 – Hodnoty, postoje, praktická etika</p>
<p>- rozpozná typické ukázky žánrů populární hudby, jako jazz, blues, rokenrol, rock, charakterizuje je</p>		<p>Kapitoly z dějin české populární hudby</p>	
<p>- určí metrum písně, rozlišuje těžké a lehké doby, taktová označení</p>	<p>Hudební nauka</p>	<p>Metrum, rytmus</p>	
<p>- seznámí se se základními druhy akordů, které zapíše do not</p>		<p>Harmonie</p>	
<p>- charakterizuje dané umělecké období, srovnává a charakterizuje ukázky renesance, baroka, klasicismu a romantismu i klasické hudby 20. století</p>	<p>Dějiny hudby</p>	<p>Kapitoly z dějin české umělecké i populární hudby – od raného středověku po současnost</p> <p>Národní divadlo</p>	<p>D – Učivo o uměleckých žánrech a významných umělcích dané doby</p> <p>Čj – Vývoj české literatury</p>

<p>- na základě svých znalostí, zápisů a vyhledávání přiřazuje k hudbě daného období i významné české osobnosti z ostatních oborů, nejvýznamnější historické události, charakterizuje architekturu apod.</p>			<p>OSV 2/1 – Poznávání lidí VEG 1 – Evropa a svět nás zajímá MEV 4, MEV 5 – Fungování a vliv médií, vnímání interpreta</p>
--	--	--	--